

Sibieli,

satul unde Oamenii sfînesc Locul

Text și foto: Ana A. Negru

Sibieliul este un sat aflat în Mărginimea Sibiului, alături de alte 18 localități din sud-vestul județului Sibiu, toate având o moștenire culturală, etnografică, arhitecturală și istorică unică. Satul Sibieli aparține de orașul Săliște și este situat la 24 de km distanță de Sibiu, fiind străbătut de râul omonim și înconjurat de dealuri, livezi, dar și de păduri bogate, la poalele cărora apicultorii din sat sau din împrejurimi își înșiră stupii cu albine sau unde amatorii de drumeții poposesc pentru a-și amplasa corturile.

Cu o populație de circa 500 de locuitori, așezarea Sibieliului a fost identificată de către unii cercetători ca fiind castrul Salgo, atestat documentar la 1322 (sau 1384, după alte surse).

Satul ne întâmpină cu o arhitectură săsească, casele fiind frumos întreținute, din moment ce multe dintre ele sunt înscrise în circuitul turistic rural, ca fiind case de oaspeți. Drumul principal este asfaltat, iar străduțele laterale sunt pietruite și înguste, făcând loc totuși pentru căruțe sau pentru bătrânele mașini "Dacia".

Oamenii sunt prietenoși și curioși, deși se vede că sunt obișnuți cu străinii la ei în sat, mai ales vara, când numărul populației se dublează datorită caselor de vacanță construite în ultimii ani.

Potențialul turistic al satului Sibieli

Aici în sat, s-au păstrat o serie de meșteșuguri transmise din generație în generație: fierăritul, tâmplăria, țesutul, jocăria, apicultura, dar și prepararea țuicii și a vinului, având în vedere ca zona este bogată în livezi. Reprezentativ, însă, este pictatul icoanelor pe sticlă. În Sibieli, în fiecare casă exista cel puțin o icoană, iar fetele în zestrea lor trebuiau să aibă neapărat, măcar o icoană.

Părintele Zosim Oancea - întemeietorul Muzeului de Icoane pe Sticlă din Sibieli

Obiectivul turistic cel mai renumit și căutat de către cca 15000 de vizitatori anual, este **Muzeul de Icoane pe Sticlă** a cărui existență se datorează părintelui Zosim Oancea (1911 - 2005).

Acesta a devenit preot în sat începând din anul 1964, după ce a fost persecutat și condamnat de comuniști la 15 ani de temniță grea la Aiud și după ce a fost trimis la muncă silnică în lagărele de muncă din Delta Dunării, de la Noua Culme și în cele din urmă la Periprava. Tăria sa spirituală și credința în Dumnezeu l-au ajutat de fiecare dată. Părintele Oancea povestește: „În închisoare Dumnezeu nu era departe, în ceruri, era ca un vecin, vorbeai cu Dumnezeu și-l întrebai pe Dumnezeu ca pe un vecin. Așa Îl simțeam de apropiat! La Noua Culme eram într-o baracă unde erau și preoți catolici. Și eu țineam lecția obișnuită. Și preoții catolici m-au rugat într-o zi să asculte și ei programul nostru. Își făceau mai devreme rugăciunea lor și apoi făceam împreună rugăciunea noastră. De aceea vă spun că am trăit un ecumenism și în închisoare. Cine a avut credință, s-a salvat. Comuniștii au vrut să facă o experiență materialistă, să demonstreze că materia e totul. Invers a fost. Oamenii au murit, dar nu s-au lepădat de credință și nu s-or lepădat de Dumnezeu. Asta a fost experiența cea mare pe care am trăit-o. Noi n-am vrut și nu vrem să-i omoare pe nici unii dintreăștia, dar să-i fi arătat la lume, nu să le facă averi și case securiștilor. Să-i fi spus lumii, atât, nu să-i pedepsească, uite ce-o făcut criminalul ăsta. Măcar s-o spunem, ca să se vadă. De fapt, dacă a trăit lumea asta și am biruit, o fost și jertfa aia mare, morții aia mulți în închisori” (sursa: autor Giovanni Ruggeri -

„Icoanele pe sticlă din Sibieli. Muzeul Pr. Zosim Oancea”, pag. 55)

Devenind preot în Sibieli, părintele Zosim Oancea a restaurat în 1965 vechea biserică a satului, ce poartă hramul "Sfânta Treime" și care datează din 1765. Aceasta este valoroasă prin frescele realizate între 1774 și 1775 de pictorii Stan și Iacob din Rășinari și declarată din acest motiv monument istoric național.

Apoi, vrând să îmbogățească și să valorifice patrimoniul cultural al satului Sibieli prin a-l introduce într-un circuit turistic cultural-ecumenic, în anul 1969, părintele Oancea a avut ideea de a înființa un muzeu cu icoane pictate pe sticlă.

Domnul Ioan Petra, fierar al satului și paznic la Muzeu (între 1982 - 1989) își amintește că părintele Zosim Oancea i-a spus odată:

“Când eram închis, parcă vedeam biserica și m-am tot gândit: între dealuri, ce sat o fi?”

“Și s-o dus pe la Mitropolit, o vorbit acolo și o aflat că Sibieliul e acolo între dealuri. Așa că a venit aici și după ce-o văzut-o, a spus: “Biserica asta am văzut-o eu în vis și aici mă așez!” Ambiția lui o fost să facă muzeu de icoane aici. Au fost două maici care l-au ajutat mult și l-au încurajat să facă muzeul” (d-nul Ioan Petra).

Astfel, părintele Oancea a început să-i îndemne pe săteni să doneze Muzeului icoanele lor vechi, pentru a le vedea o lume-ntreagă.

În multe cazuri degradate și adunate de prin poduri, acestea au fost oferite Muzeului.

Tot domnul Petra, ne povestește: “Eu sunt și cantor la biserică încă din 1970, pentru că mi-o plăcut de când eram copil și îmi amintesc că mergeam cu Botezul cu d-nul părinte Oancea, în tot satul. Și se uita în casă pe păreți la oameni și zicea: “Nu plec până nu-mi dai icoana asta mie. Că dumneata ești singur în casă, dar eu o iau și o așez s-o vadă o lume-ntreagă! Eu vă pui la fiecare icoană o etichetă cu cine-a donat-o și în pomelnice sunteți în rugăciuni, în sama mea.” Și eu am avut două icoane vechi și le-am donat”.

Inițial s-au strâns cca 200 de icoane, care au fost găzduite în prima clădire a Muzeului, o magazie mai veche din spatele bisericii, apoi, mărindu-se colecția și devenind din ce în ce mai vizitată, s-a reușit în câțiva ani (între 1976 - 1983) construirea actualului sediu al Muzeului.

Muzeul de Icoane pe Sticlă

În prezent, găzduiește o colecție impresionantă, unică în lume, formată din cca 700 de icoane pe sticlă (și câteva pe lemn), însă din lipsă de spațiu, sunt expuse doar 300. Celelalte sunt păstrate fie în pod, fie în muzeul vechi. Toate aceste icoane sunt ortodoxe și au fost pictate și donate de către țărani, cu excepția a șase dintre ele, care sunt catolice și provin din Viena, fiind donate de către preoți români de acolo sau de alte persoane particulare.

O parte dintre icoanele Muzeului au ramele originale, însă la altele, părintele Zosim Oancea a fost nevoit să le schimbe, deoarece erau foarte deteriorate.

Muzeul reunește icoane din cele mai importante centre de iconari din Transilvania (satul Nicula, zona Clujului, Valea Muresului, zona Făgărașului, zona Brașovului, Mărginimea Sibiului, Valea Sebeșului - Alba Iulia), Moldova, Bucovina.

Pentru a personaliza cumva zona de proveniență a icoanelor, sătenii care le-au pictat au îmbrăcat sfinții în portul specific zonei. În picturile lor naive, ei s-au inspirat atât din scenele biblice, cât și din realitățile social-istorice.

Icoanele înfățișează scene biblice, precum "Judecata de apoi", "Săracul Lazăr și bogatul nemilostiv", în care personajele sunt îmbrăcate în haine unguerești, prin aceasta țărani arătându-și și nemulțumirile; Maica Domnului arătând cu degetul spre Iisus Hristos - "Acesta este fiul meu", "Sfântul Nicolae", "Sfântul Gheorghe", "Botezul Mântuitorului", "Sfânta Împărăție", "Cei 40 de mucenici", "Sfinții Petru și Pavel", "Sfinții Împărați Constantin și Elena" (unde crucea a fost pictată cu influențe rusești) etc.

Două dintre icoanele expuse în Muzeu au fost pictate de către pictorul Moga Savu, care era considerat maestrul picturii pe sticlă. El obișnuia să picteze doar în postul Paștelui și în postul Crăciunului, pregătindu-se spiritual pentru aceasta. Icoanele sale conțin multe culori și detalii. Alte trei icoane din muzeu au fost pictate de către ucenicul său - Matei Țâmforea.

Din păcate, foarte puține icoane sunt datate.

Cele mai vechi icoane din Muzeu datează din secolul al XVIII-lea și provin din zona Clujului, din satul Nicula. Acestea se recunosc îndeosebi după formatul mic și după caracteristica lor specifică, și anume reprezentarea „Mesei de Rai” în formă de romb la care se așează de obicei Fecioara Maria, Iisus și doi Sfinți.

Una dintre camerele muzeului găzduiește icoane pictate mai aparte, ce datează din sec. al XIX-lea și care provin din zona Sebeșului. Acestea conțin culori mai sobre, compoziții mai statice și foiță de argint sau de aur, ca și efect al influenței tradiției bizantine a icoanelor pe lemn, care a fost mai puternică în această zonă. Una dintre icoane ilustrează "Învierea Domnului și pe cei trei soldați", care sunt îmbrăcați, unul în haine turcești, altul în haine unguerești, iar altul în straie austriece, foarte sugestive pentru perioada istorică din acea vreme.

Pe măsură ce sătenii deveneau mai educați, mai pregătiți, și înfățișarea personajelor din icoane căpata alte trăsături, detaliile fiind mai elaborate și mai pline de culoare. Acestea datează de la sfârșitul sec. al XIX-lea - începutul sec. al XX-lea.

Culorile cu care au fost pictate icoanele sunt naturale, au origini minerale și vegetale (de exemplu, pentru culoarea roșie se folosea dioxid de plumb). Aceste culori erau foarte rezistente și nu se ștergeau cu timpul, pentru că țărani foloseau negru de fum, alcool și gălbenuș de ou.

În prezent, pe perioada iernii, Muzeul angajează săteni pentru a picta icoane pe sticlă.

În afară de icoane, în Muzeu sunt expuse și cărți foarte vechi, scrise cu caractere chirilice (de exemplu, Biblia lui Șerban Cantacuzino, tipărită în 1688, Biblia lui Andrei Șaguna din 1856, un Ceaslov din 1767, "Îndreptarea legii", de Matei Basarab, "Predicile lui Ioan Gură de Aur", București - 1746 sau alte cărți din vremea lui Al. I. Cuza). O parte dintre ele au fost găsite în arhiva bisericii, iar altele au fost donate.

De asemenea, tot în Muzeu pot fi admirate costume tradiționale din Sibiul, vechi de cca 100 de ani. Aici în sat, oamenii încă mai îmbracă portul specific, însă doar la biserică, când sunt sărbătorile mari, de Paște, de Înălțare și de Crăciun. Apoi, mai pot fi admirate diferite obiecte de artizanat, precum: vase de ceramică, mobilier vechi, obiecte tradiționale de uz casnic, țesături brodate cu motive populare etc.

Pe pereții ce fac legătura între parterul și etajul Muzeului, sunt expuse tablouri cu personalitățile satului: preoți, avocați, profesori și la capătul scării, este fotografia celei care a fost moașa satului Sibiul - Marina Moșneag (1909 - 1985), o femeie cu trăsături aspre ce inspiră determinare, promptitudine, încredere în viață și în Dumnezeu și un grad ridicat de responsabilitate și devotament. Exact genul de om de care este nevoie oricând, în orice comunitate.

Schitul de călugări din Sibiel

Pentru a ajunge aici, urmați indicațiile ce sunt afișate chiar pe panoul de lângă biserica din sat și țineți tot înainte drumul principal. La un moment dat, veți ieși din sat și veți continua pe un drum îngust, neasfaltat ce vă va purta prin pădure, printr-un peisaj de vis, având în stânga râul Sibiel. În total, veți merge cam 3 km și veți vedea că nu sunteți singurii, pentru că sunt destui turiști care au auzit de schit și merg să-l viziteze.

Odată ajunși, îi veți cunoaște pe cei trei călugări ai schitului, care aici locuiesc, aici muncesc. Nefiind teren arabil, nu au grădină cu legume și sunt nevoiți să cumpere ce le trebuie pentru mâncare. În schimb, au animale, păsări și o fântână cu apă extraordinar de bună, chiar în curte.

Între anii 2002 - 2007, aici a fost ridicată și finisată o biserică nouă, ce poartă hramul "Sfânta Treime", aceasta după ce călugării și-au construit o clădire în care să poată locui.

În 2007 s-a început pictura interioară a bisericii, iar în 3 octombrie 2010 are loc sfințirea bisericii, pentru că până atunci se finalizează și pictura exterioară. Când am vizitat noi biserica, pictorul tocmai lucra la interior.

În același timp, călugării lucrează și la restaurarea bisericii vechi, ce poartă hramul "Sfântul Ilie" și care peste 6 ani va împlini 300 de ani.

Despre biserica veche am primit mai multe detalii de la părintele Casian Voicu, care este preot aici din 1993: "Când am dat tencuiala jos la exteriorul bisericii, am descoperit vechea intrare în biserică. Până ieri, aici era vechea clopotniță din lemn. Noi am desfăcut-o și vrem să facem alta din piatră. Intrarea se va face pe plan longitudinal pe sub clopotniță, așa cum a fost inițial.

Am adus aici, în biserica veche, un iconostas care datează din anul 1880 și care a fost inițial la capela de la Arsenal din Sibiu. Capela a fost demontată pe vremea comuniștilor, iar iconostasul a fost dus la Șura Mică și apoi la biserica de la azilul din Sibiu. De acolo, l-am adus noi aici și urmează să fie montat complet și cu celelalte corpuri.

Biserica aceasta datează din 1716, însă mănăstirea a existat aici încă din a doua jumătate a secolului al XVI-lea. De atunci s-au mai păstrat doar două cărți de slujbe tipărite în 1552 și 1563, de către Diaconul Coresi, primul tipograf din Transilvania.

Perioada cea mai importantă a mănăstirii a fost între 1700 - 1800, când aici a funcționat prima școală din Mărginimea Sibiului. Aici învățau cei care doreau să știe scrisul și cititul și cei care doreau să devină preoți și cântăreți bisericești la sate. Majoritatea care învățau aici erau adulți, nu erau copii și probabil locuiau la mănăstire pe perioada studiului.

Pentru că erau apărători ai drepturilor ortodocșilor din Ardeal, călugării de aici au fost izgoniți în 1780 de către habsburgii care cuceriseră Transilvania. După plecarea lor, sătenii din Sibiel au vândut biserica de stejar a mănăstirii, satului Alămor, de lângă Ocna Sibiului. Biserica a fost demontată de aici și reconstruită lângă cimitirul satului Alămor, unde a existat până în 1925. După dispariția bisericii de aici, habsburgii, văzând că nu mai există biserica, au dat foc incintei, au ars chiliile călugărilor și aceste bisericețe paraclis (sau capelă), fiind din piatră, iar ars doar acoperișul, rămânându-i zidurile groase de cca 60 cm, ce datează din 1716."

Am observat că ușa a fost construită foarte mică. Am aflat și motivul: "De regulă, ușile se construiau foarte mici, pentru a-i împiedica pe invadatori să intre călare în biserică. Românii au încercat totdeauna să învețe din pășaniile altor popoare și-atunci și-au luat măsuri de precauție". Acoperișul a fost refăcut, se pare, în 1817 și a funcționat în continuare ca și biserică pentru călugării care viețuiau prin păduri și care erau eremiți. În zilele de duminică și de sărbători, veneau și slujeau aici. În perioada comunistă, mănăstirea este din nou închisă, iar în 1992 a fost

reînființată ca schit de maici."

Din 2007, s-a revenit la forma inițială de schit de călugări. Regula bisericească spune că dacă personalul bisericii este de până la 15 călugări, aceasta are statut de schit, adică un loc mai retras, cu personal mai puțin. Dacă depășește numărul de 15 persoane, cel puțin trei ani consecutiv, este declarată mănăstire. "Aici la noi, a fost mănăstire pe o perioadă lungă de timp, între anii 1500 - 1800, de aceea noi nu aparținem de alte mănăstiri mai mari. Fiind la un moment dat și schit de maici aici, pe o perioadă de doi ani, destul de greu se adună aici călugării, atâta timp cât o țară întreagă crede că aici încă e schit de maici. În majoritatea ghidurilor către biserici scrie că aici la Sibiel e schit de maici, pentru că acestea n-au mai fost reactualizate și vedeți că între timp, lucrurile se mai schimbă sau revin la forma inițială" (părintele Casian Voicu).

Ioan Petra - fierarul din Sibiel (81 de ani)

A fost ușor să ajungem la domnul Petra. Tot satul îl cunoaște pe unicul fierar din Sibiel. Om înalt, bine clădit, cu palme late, brăzdate de timp și de munca cu fierul, îmbrăcat în haine de lucru, ne întâmpină cu o voce puternică și fermă, dar prietenoasă. Ochiul d-lui Petra parcă vor s-o ia înaintea cuvintelor, pentru că sunt plini de viață și zămbitori. D-nul Petra locuiește împreună cu soția (84 de ani) într-o casă săsească, veche de cca 100 de ani. Sunt căsătoriți de 57 de ani și au avut 7 copii împreună. Din păcate, doi dintre ei au murit.

Acum mai au patru băieți și o fată, care locuiește tot în sat, chiar mai sus de ei.

D-nul Petra vorbește cu mândrie că datorită modului de viață cumpătat, soția dumnealui n-a avut niciodată probleme de sănătate: "N-o fost la spital, decât numa' o săptămână pentru niște analize. N-o făcut injecții, n-o luat medicamente, nu nimica; și au întreat-o femeile și surorile acolo în salon: "Cum ai trăit mătușă, de ai ajuns anii ăștia și n-ai fost niciodată în spital? Ce-ai mâncat?" "Pai eu n-am mâncat conserve, am mâncat numa' mâncare sănătoasă: lapte, brânză, ouă, cartofi". Nici sucuri nu bea, de nici un neam! Numai apă curată din fântână sau suc și sirop de soc, făcut în casă. Și-acum are vreo 10 sticle cu sirop de soc!"

Vizita în atelier

D-nul Petra ne-a invitat apoi în atelierul său de fierărie, care este o construcție din lemn ce s-a înnegrit în cei 44 de ani de când a fost ridicată (1966). D-nul Petra a aprins focul cu cărbuni uscați și cu resturi de lemn rinduit. Apoi a turnat apă, ca să nu se consume dintr-o dată cărbunii. Afară erau cam 30 de grade Celsius, dar înăuntru cred că erau vreo 40; curgeau apele pe noi și zgomotul forjei aproape că ne asurzea. Așa că vorbele noastre trebuiau strigate.

Cum a ajuns d-nul Petra fierar

În timp ce pregătea focul în forjă ca să ne facă o demonstrație de lucru, d-nul Petra a început să ne povestească:

"Sunt fierar din 1944. Atunci m-am dus ucenic la un patron timp de 4 ani de zile, unde nu primeam decât mâncare. Nici haine, nici nimica. Dar eu când m-am dus să învăț, nu m-a obligat nimeni. Că ce s-o întâmplat: era în timpul războiului și moșu-meu avea oi și doi ficiori pe front. Așa că s-a gândit: "Mă, să nu se-ntoarcă ficiorii și să nu găsească oi acasă!" Așa că a ținut

100 de oi și vreo 20 de mielușele de prăsilă. Eu eram în ultimul an de școală – clasa a șaptea. Și cum ieșeam de la școală, mergeam cu ele pe-acolo pe dealuri la iarbă. Mai târziu, după ce am gătat cu școala, m-am dus cu oile sus pe dealuri, unde aveam colibă, grajd bine făcut și am stat cu ele acolo toată vara, singur. Și toamna, o zis tată-meu, iertat să fie:

"- Ce facem mă, cumpărăm oi?"

"- Ba să le mănca lupchii, că-s sătul de oi acuma!" (Cât am fost la școală, mi-era drag de ele).

"- Păi și ce faci?"

"- Mă duc să-nvăț meserie!"

Și chiar vis-à-vis, peste râu, era o fierărie. Omul ăsta n-avea copii și era și bătrân. Așa că m-am gândit că aș fi putut să-l urmez. Școala mie nu prea mi-o plăcut, că dacă-mi plăcea, nu mă duceam după oi. Așa că s-o dus tata la el și i-o spus că i-a găsit un meseriaș. La o săptămână dup-aceea, m-am și dus. Ș-am stat o săptămână de probă să vadă dacă-s bun. Și i-o plăcut de mine. Avea și vite, m-o lăsat să mulg, că știam să mulg. Atunci nu se lucra cu forja cu motor, că nu era așa ceva. Atunci lucram cu foi – o instalație cu un burduf. Că cu foiul am început și aici, atunci în '66.

Ei, și am terminat ucenicia, în total 4 ani. În primii trei ani, prin munca mea, mi-am plătit casa și ucenicia și în al patrulea an am stat să-mi plătesc mâncarea pe care am mâncat-o 4 ani de zile. Și-apoi, n-o mai fost de lucru, că aș mai fi stat încă un an la el, că știți cum se zice: "la urmă înveți meseria!".

De la omul ăsta, nu prea am învățat eu meserie, că lucra așa, ca să fie lucrat. Dar eu m-am apucat serios de lucru, că tot satul avea boi și cai. Or fost 50 de perechi de boi și vreo 300 de cai în sat. Era mult de lucru! No, și or văzut oamenii că lucru bine, or venit toți sătenii la mine ca să îmi mai aducă comenzi. Apoi am plecat în armată la pompieri, am făcut acolo 3 ani degeaba și apoi m-am întors și m-am apucat de lucru. Din 1951 până în 1966, am avut atelierul în altă parte a satului. Apoi am venit aici și mi-am construit atelierul ăsta. La început, lemnul a fost alb, dar uite cum s-a înnegrit de-a lungul timpului de la fumul de cărbuni".

O meserie bună, dar fără urmași

După atâta vorbă, focul s-a făcut numai bun pentru forjat, așa că d-nul Petra a început să bată fierul încins pentru finisarea unui topor. Nimic nu se compară cu o demonstrație la fața locului! Uimitor este că d-nul Petra lucrează tot timpul fără mânuși:

"Nici iarna n-am avut mânuși în mâini".

D-nul Petra regretă că nu are un ucenic. "Dar asta e, dacă acum nu mai cere nimeni unelte, potcoave ... Am mai făcut pentru copii potcoave din-alea mici, ca să le poarte noroc".

Înainte am făcut unelte agricole, căruțe, potcoave, topoare, de toate!

- Uitați, asta e potcoavă de iarnă pentru boi; se ascut dinții ăștia, ca să nu lungece. Iar asta e de vară. Unei potcoave i se dă forma în funcție de unghia calului, că nu-i șablon. O încălzesc, o pun caldă pe copită, prin ardere se îndreaptă copita și apoi bat 6 – 8 cuie, câte trebuie.

Din păcate, acum n-are cine să se mai ocupe.

- Uitați, am aici două topoare, unul e adus din Săliște, altul e din Cristian adus, că acolo n-are cine să le mai ascută topoarele la oameni și au venit până aici, să mi le aducă mie. A mai venit unul într-o zi și mi-a adus vreo 10, pe-ale lui și ale unor vecini, că n-are altcineva cine să le facă. Eu am avut autorizație până acum 6 – 7 ani când m-am dus la primarul și i-am spus că nu mai e de lucru și că oricum am cam sărit de ani, că am peste 70 de ani. Așa că am renunțat la autorizație. De-atunci, mai lucru așa numa', mai mult demonstrativ pentru oameni ca dumneata sau pentru vreun copchil care vrea o potcoavă ca să-i poarte noroc sau dacă mai vine cineva cu vreo potcoavă veche, i-o repar. Am un băiat aicia, am vrut să-l fac fierar, dar l-o convins un domn să învețe croitorie, că "el e băiat de oraș, că ce sa stea el în fierărie" și l-o dus și l-o înscris la Cooperativa Îmbrăcăminte și o reușit la secția de croitor. No, dar dacă s-o căsătorit, o dat de pământ acasă și o lăsat cusutul la pantaloni. Așa că mai vine la mine. Potcovește și bate potcoava la cal imediat și face și secure, că e foarte îndemânatic. Și-apoi uneori eu îi fac potcoavele gata și vine și le bate el. Că nu pot sta în picioare prea mult, că mă dor genunchii. Nu-s umflați, dar scârțâie (zâmbeste). Reumatismul... Când eram tânăr, sănătatea era alta. Păi dacă dădeai drumu' la cuțit de sus pe brațu' meu, nici nu se-implânta, așa tare era! Acuma s-o slăbit... Când am început eu, aici mă sculam și-aici mă culcam. Vai de mine, cât era de lucru! Păi făceam serviciu' la Sibiu (că am lucrat la pădure, la lemne) și

veneau săceleni și alții care n-aveau fierari și m-ășteptau dimineața când știau că sunt aici și făceam 7 – 8 cai pe zi! Acuma nici pe-o lună-ntreagă n-am atâția cai. O dată pentru că nu mai e de lucru, și-n al doilea rând pentru că nici n-am mai făcut. Mă dor genunchii și șelele.

Când am dat drumu' la meserie aici, aveam potcoave gata făcute pe amândoua fiarele astea de-aici și am avut pe-acolo pe la părete plin de fiare, plus cutiile astea pline. Dar într-o zi, am adus un fișan și toate i le-am dat; lasă să le adume, ca să nu mai încurce pe-aici. Ce să fac? Am avut depozit de fiare – un căruț întreg.

Că am zis că ăsta-i bun de una, ăsta-i bun de alta. O venit un om c-un fier pe care nu l-am stricat, am făcut până la urmă altă treabă cu el.

Aveam un carnet (pe care l-am păstrat, că-l am de când m-am apucat de lucru), unde îi scriam pe toți cu comenzile și cu banii ce trebuia să mi-i dea. Aici treceam toate socotelile. Unul avea osia strâmbă sau mai știu eu ce problemă sau lucrare, pe care eu trebuia să i-o fac și o treceam aici în carnet.

Pe vremea aia, n-avea omu' bani. Era 3 lei o potcoavă de-aia de boi și i-am făcut la unu' trei potcoveli și n-a avut bani să-mi dea. Dup-aia o murit și-am rămas fără trei potcoveli. Am rămas numa' cu hârtia din carnet".

Băieții mei n-or vrut să învețe nici unul, că e o

meserie murdară. Și-așa e, că eu cămașa mi-o schimb toată ziua. Și mai am trei nepoți, care erau mici când ar fi avut rost să învețe meseria, că pe atunci mai era încă de lucru. Dar erau mici de învățat, erau la școala. În plus, s-au pus și niște impozite grozave! Păi un nepot de-ai mei din Săcele, și-o pus tablă pe poartă: "Nu mai încercați, că nu mai lucrez!" Apoi mai e și problema cărbunilor, că nu se mai aduc, trebuie să umbli pe la Petroșani... Păcat, că asta-i o meserie bună, însă dacă nici nu mai e de lucru... Mai sunt 32 de cai în sat și vreo 10 vaci, din cca 500. Motivul cel mai mare pentru care s-a stricat treaba cu animalele, e apariția pensiunilor. Acum, gata, nu mai cosesc oamenii, și-au stricat grajdurile și au construit saloane acolo. Se bagă miliarde anual aici în sat, pentru ca atracția turistică e Muzeul de Icoane, înființat de părintele Zosim Oancea. Acuma nu toată lumea o putut să-și facă pensiune, dar care cum o putut, și-o făcut".

Oamenii sfințesc Locul

După cum vedeți, Sibiul a fost cel de-al doilea sat turistic din România, după Șirnea. Datorită amplasării lor, ambele sunt sate ce n-au fost tulburate prea tare de către comunități; poate de aceea au avut șansa să fie primele. Însă nimic nu ar fi fost posibil fără oamenii care le-au locuit.

Atracția turistică majoră a satului Sibiel constă într-o adevărată concentrare a spiritualității românești prin intermediul Muzeului de Icoane pe Sticlă. Ceea ce a înfăptuit cu atâta viziune, determinare și înțelepciune părintele Zosim Oancea, cu sprijinul sătenilor și al altor oameni de bine, este o moștenire de valori adevărate precum generozitatea, frumusețea, credința în Dumnezeu și bunătatea. Aceste valori au avut puterea să răzbată de aici din Sibiel – un sat mic, izolat, dar cu o spiritualitate atât de bogată.

Mesajul părintelui Zosim Oancea

"Eu și generația mea am dus o viață de suferință și jertfă, dar nu ne-am pierdut încrederea în valorile noastre eterne. Ceea ce am reușit să fac, cu ajutorul lui Dumnezeu și al altor oameni de bună-credință, este un fel de revanșă asupra călăilor generației mele. Am învățat mărturisirea, dar și iertarea, iar icoana mi s-a părut dintotdeauna o împărțășire a ochilor și a sufletelor din bunătatea și frumusețea care ne leagă și ne poartă pe toți spre Cel ce a biruit lumea" (sursa: autor Giovanni Ruggeri - „Icoanele pe sticlă din Sibiel. Muzeul Pr. Zosim Oancea”, pag. 67)